

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

Г Е Л Ї В Е Т І К А
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

ВЧЕНІ ЄДИНІ
Разом ми сильніші!

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
(факультет історії, політології та національної безпеки)
Полонійна академія в Ченстохові
Видавничий дім «Гельветика»
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

VII Міжнародна науково-практична конференція

ТРЕТІЙ РІВЕНЬ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: СТАНОВЛЕННЯ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

17 – 19 листопада 2023 року

с. Світязь Шацького району Волинської області

Львів – Торунь
Liha-Pres
2023

УДК 378.046(477)(062.552)

Т 66

Організаційний комітет:

Головко Олег Павлович – кандидат економічних наук, засновник та директор Видавничого дому «Гельветика»;

Віхляев Михайло Юрійович – доктор юридичних наук, професор, директор Центру українсько-європейського наукового співробітництва;

Філіпович Мирослава Богданівна – кандидат історичних наук, доцент, професор кафедри всесвітньої історії Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Бука Станіслав – доктор економічних наук, професор, ректор Балтійської міжнародної академії;

Дьякон Роман – доктор технічних наук, професор, академік, президент Вищої школи менеджменту інформаційних систем (ISMA);

Кринський Анджей – доктор філософії, доктор богослов'я, професор, гоноріс кауза, ректор Полонійної академії в Ченстохові;

Ярош Ярослав Богданович – доктор політичних наук, професор, декан факультету історії, політології та національної безпеки Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, 17 – 19 листопада 2023 р., с. Світязь Шацького району Волинської області. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. – 260 с.

ISBN 978-966-397-331-9

У збірнику представлено матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції» (17 – 19 листопада 2023 року, с. Світязь Шацького району Волинської області).

УДК 378.046(477)(062.552)

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023

© Полонійна академія в Ченстохові, 2023

ISBN 978-966-397-331-9

© Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres», 2023

СЕКЦІЯ 2. ШЛЯХИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВІЙНИ

The word for praxis in education and research

Vakhovska O.V...... 45

Лексичні одиниці англійського походження crisis, pandemic, stress, adventure, opposition та лексичні одиниці українського походження криза, пандемія, стрес, пригода, протистояння як лексеми-стимули при створенні термінологічного поля “resilience” / «резилентність»

Громова В.О...... 48

Higher education institutions of Ukraine in war conditions:
case of Dnipro University of Technology

Yehorova O.V...... 51

Трансформації у закладах вищої освіти в умовах війни

Жиденко А.О., Паперник В.В...... 55

Forms and means of interactive learning of a foreign language
of professional direction in a technical higher education institution

Kartel T.M...... 59

Вплив куратора на соціально-психологічну адаптацію студентів

Коновалова О.Б., Владарчик Ю.А...... 61

Розвиток духовних потреб студентів
в освітньому просторі вищої школи

Лапто В.В...... 65

Особливості впровадження гейміфікації у професійну підготовку
майбутніх учителів закладами вищої освіти

Матвеев К.М...... 69

Особливості навчання англійської мови здобувачів вищої освіти у галузі
міжнародних економічних відносин

Сосницький І.О...... 72

Організація самостійної роботи здобувачів освіти
в умовах дистанційного навчання

Федорчук Н.А...... 74

Доступ до медичної освіти в закладах вищої освіти.

Виклики сьогодення

Янішен І.В., Томілін В.Г., Дюдіна І.Л...... 78

3. Положення про дистанційне навчання: Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>. (дата звернення: 06.10.2023).

4. Положення про організацію освітнього процесу в КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж ім. М. Грушевського». URL: <https://drive.google.com/file/d/1oYhohAJ1KQJxRxucprqaFyPrZuFcoargJ/view>. (дата звернення: 06.10.2023).

5. Положення про організацію самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи в КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж ім. М. Грушевського». URL: <https://drive.google.com/file/d/1gOIHUPb6UNbka44DJ1S7xNSHQDEtUjZo/view?usp=sharing> (дата звернення: 06.10.2023).

6. Федорчук Н. А. Педагогіка: матеріали для самостійного вивчення : навчально-методичний посібник. Бар : Видавничий центр КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж ім. М. Грушевського», 2023. 399 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-21>

ДОСТУП ДО МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ. ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Янішен І.В.

*доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри ортопедичної стоматології
Харківський національний медичний університет
м. Харків, Україна*

Томілін В.Г.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри ортопедичної стоматології
Харківський національний медичний університет
м. Харків, Україна*

Дюдіна І.Л.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри ортопедичної стоматології
Харківський національний медичний університет
м. Харків, Україна*

Кожен із нас в дитинстві мріяв про якусь професію. «Ким ти хочеш стати?» [1]. На це питання ми давали різні відповіді в залежності від віку та тимчасових уподобань: коли згадували першу вчительку, то

хотіли бути вчителем, коли бачили героїчних людей, то мріяли про професію пожежника, поліцейського, військового, коли грали в лікаря, то хотіли бути лікарем. В професію можна погратися декілька днів, а коли набридне, швидко її змінити. Потім все одно настає той момент, коли треба серйозно задуматися про дійсно цікаву та перспективну професію, від вибору якої залежить наше майбутнє.

Освітній процес в університеті відрізняється від навчання в середній школі своїми методами, формами, режимом, обсягом навчального матеріалу. Здобування вищої освіти потребує високої моральної поведінки, свідомого та відповідального виконання кожним студентом своїх обов'язків, підтримування атмосфери доброзичливості, взаємодопомоги, взаємної відповідальності та академічної доброчесності.

Події, що передували запровадженню карантину навесні 2020 року, та наполегливі вказівки з боку керівництва університету щодо швидкого оволодіння курсом дистанційного навчання, показали, що це рішення було правильним і прийнято своєчасно. Думка про те, що упереджене ставлення до прискореного опанування методів дистанційного навчання, ґрунтувалося на повній впевненості того, що це стане в нагоді найближчим часом.

Головні виклики для навчання, які виникли після пандемії COVID-19, вимусили пристосуватися до нових умов проведення освітнього процесу в Україні, а також дозволили використати досвід дистанційного формату до швидкої адаптації під час воєнного стану, пов'язаного з повномасштабною військовою агресією.

Є думка, що освіта в Україні оновиться і стане новою поп культурою за рахунок модернізації на базі інновацій, глобальної цифровізації. Цей новий освітній проект стане продовженням «ДІІ» та буде мати назву «МРІЯ» [2]. Але з іншого боку, як прив'язати цю «МРІЮ» до медичної освіти?

Станом на січень 2023 року майже 60% пошкоджених шкіл було відновлено в Чернігівській області, 71% – у Київській області. Натомість у Харківській області відновлення практично не відбувається (близько 5%) внаслідок постійних мілітаризованих дій з боку агресора [3]. Фахова експертиза довела, що дві школи міста взагалі відновленню не підлягають. Що стосується закладів вищої освіти в Харкові, то лише одиниці з них не зазнали ушкоджень, решта – потребує відновлення більшою або меншою мірою. Іншими словами, необхідність відновлення освітньої інфраструктури міста поки ще не дозволяє організувати повноцінний освітній процес. Не лише ці труднощі турбують освітян та здобувачів освіти. За даними дослідження Державної служби якості освіти при МОН, на рівень успішності здобувачів освіти впливають не лише зміна форми навчання з очної на дистанційну, а також більшою або меншою мірою наступні чинники: психологічний стан, повітряні тривоги, відсутність

електрики, інтернету та опалення, бойові дії на території, брак підручників та якісних гаджетів для навчання, брак робочого місця вдома, знаходження за кордоном. Тривожність, втомленість та напруженість відчують у 1,5 рази більше здобувачів освіти за період з лютого 2022 року [4].

В Україні є три види формальної після середньої освіти: професійна, фахова–передвища та вища. Вища освіта – це також: наукові дослідження (аспірантура, докторантура). [5, с. 9]. Медична спеціальність «Стоматологія» має п'ятирічну магістерську програму підготовки, без бакалаврату. Але неможливо уваяти собі цю підготовку без опанування практичних навичок з боку здобувачів освіти [6, с. 94].

Варто зазначити, що повномасштабне військове вторгнення суттєво змінило перебіг усіх процесів в Україні, вища освіта не стала винятком. Потрібно висловити слова подяки основним державним інституціям за публічну політику в сфері освіти, яка була спрямована на мінімізацію шкідливих наслідків від цих подій. Припинення освітнього процесу та оголошення двотижневих канікул, дострокова атестація, законодавче закріплення державою гарантій для учасників освітнього процесу, вирішення питання академічної мобільності, зниження вимог щодо атестації здобувачів освіти та інші кроки – все це дозволило впоратися з викликами воєнного стану та максимально зберегти систему від можливих суттєвих втрат. Висловлюємо слова подяки бійцям Збройних сил України, завдяки зусиллям яких ми маємо можливість вчитися та навчатися, вшановуємо пам'ять тих, хто віддав своє життя задля нашого майбутнього.

Вклад кожного, хто має відношення до освітнього процесу, в спільну справу, підтримка міжнародної спільноти, допомога з боку партнерів, розширення співпраці між українськими та іноземними закладами вищої освіти повинні мати на меті удосконалення стратегії відновлення, модернізації та розвитку системи вищої освіти України.

Література:

1. Наскільки справдилися очікування щодо навчання в університеті. URL: <https://fspu.udpu.edu.ua/> (дата звернення 13.10.2023).
2. На часі? Освіту в Україні робитимуть новою поп культурою. URL: <https://www.dw.com/uk/na-casi-ci-ni-osvitu-v-ukraini-robotimut-novou-popkulturou/a-66634720> (дата звернення 13.10.2023).
3. Війна та освіта. Як рік повномасштабного вторгнення вплинув на українські школи. URL: <https://cedos.org.ua/researches/vijna-ta-osvita-yak-rik-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-vplynuv-na-ukrayinski-shkoly/>
4. Як війна змінила систему освіти в Україні. URL: <https://insider-media.net/news/po-polickax-yak-viina-zminila-sistemu-osviti-v-ukrayini>

5. Николаев Є., Рій Г., Шемелинець І. Вища освіта в Україні: зміни через війну: аналітичний звіт. Київ : Київський університет ім. Бориса Грінченка, 2023. 94 с.

6. Янішен І. В., Томлін В. Г., Дюдiна І. Л. Освітній процес в медичних закладах вищої освіти в сучасних умовах. *Інноваційна стоматологічна наука. Аспекти і тенденції розвитку теорії та практики* : тези доповідей у НПК, м. Харків, 16–17 грудня 2022. С. 93–96.